

ABC

JAKTHUNDAR I NÖD

Akuta skador på våra jakthundar kan ju röra sig om ren otur - att springa in i en pinne eller bli sparkad av en älg är ju knappast något vi kan undvika – eller? Jag vill påstå att påtagligt många av de akuta sjukdomsfall som drabbar våra jakthundar faktiskt hade kunnat undvikas. *Det handlar så ofta om ett ofullständigt hundpussel där en eller flera pusselbitar felar.* Hunden orkar inte väja för björnramen för att den är trött, äter i sig olämpliga föremål för att den lider av magsår, drabbas av magomvridning för att den utfodrats felaktigt eller drabbas av en akut muskelinflammation för att den inte har tränats tillräckligt och på rätt sätt.

ATT TÄNKA EFTER FÖRE

Som du vid det här laget vet – att vara matte eller husse till en jakthund är svåraste men också det bästa som finns. Hunden talar inte om när den mår dåligt – vi måste avslöja den genom att hela tiden vara steget före. Genom regelbunden hälsoundersökning och stor vaksamhet på små symtom kan vi som jakthundsägare faktiskt förebygga och upptäcka många skador och sjukdomar i tid innan de blir akuta. Men så finns det de där fallen när djurägaren gjort allting rätt och hunden ändå skadar sig. I en akutsituation är det viktigt att du är väl förberedd och att du fattar korrekta beslut. Det gäller att vara beredd att agera och det fort – för att rädda livet på hunden.

AKUTVÅRDSKITET MED I RYGGSÄCKEN

För att kunna ge hunden akut hjälp behöver du inte bara rätt kunskap utan också rätt utrustning. Det ska vara lika naturligt att ha ett akutvårdskit med på jakten som en bössa. I det finns allt du behöver till din hjälp ifall olyckan är framme.

I ett akutvårdskit för jakthunden hittar du koksaltlösning, bakteriedödande lösning, en bunt rena kompresser, bomull på rulle, självhäftande linda (vet wrap), kirurgtejp, sax, pincett, tassockor gärna både vattenavvisande (pawz) och vanliga (cordura), termometer, i samråd med veterinär utvalda akutmediciner för din hund samt naturligtvis ett akutnummer till närmaste veterinär.

AKUTFALL FRÅN JAKTEN

I detta avsnitt kommer jag att presentera akutfall från jakten. Du kommer jag att lära dig hur du ska agera om din jakthund skadas eller insjuknar under jakten. Vad gör du ute i skogen eller på fjället? Vad bör du ha med dig i kunskap, medicin och utrustning ifall situationen skulle uppstå? Jag kommer också att för varje fall tillsammans med dig fundera över vad som egentligen hände, vad som ledde fram till den akuta situationen och - viktigast av allt - hur vi hade kunnat förebygga akutsituationen.

Men vi tar det alldeles från början. Oavsett vad som händer ute i skogen eller på fjället finns det en viktig grundregel vid akuta skador eller olycksfall på våra jakthundar. Börja ALLTID med att FÖRST bedöma och hantera ABC – andning, blödning och chock. ABC räddar jakthunden i de mest akuta fallen. Med snabba insatser, rätt utrustning och sunt förnuft ökar du chansen att hunden snart kan följa med ut i skogen igen.

A

FRIA ANDNINGSVÄGAR

Andningen är livsviktig för att syresätta kroppens alla celler. Vissa celler exempelvis hjärnans celler är mer känsliga för syrebrist och kan drabbas av bestående skador redan efter fyra minuters syrebrist. Det är därför andningen är det första som ska kontrolleras i en akutsituation.

Börja med att titta på hur hunden andas. Normalt andas en hund i vila 10 till 30 andetag i minuten. Om hunden har svårt att andas eller inte andas alls ska andningsvägarna kontrolleras. Öppna munnen och dra ut tungan för att se till att inget blockerar luftens väg ner till lungorna. Om svalget inte är blockerat och hunden fortsatt inte andas påbörjas genast konstgjord andning.

Konstgjord andning och hjärtmassage på hund

- Lägg hunden plant på höger sida
- Se till att svalget inte är blockerat
- Sträck fram hundens huvud
- Dra ut tungan för fria andningsvägar
- Slut munnen på hunden och blås försiktigt genom nosborrharna, riktdos 1 andetag varannan sekund
- För hjärtmassage - tryck bestämt men försiktigt på bröstkorgen bakom armbågen
- Varva konstgjord andning och hjärtmassage tills andningen kommer igång

B

STOPPA BLÖDNING

Det är viktigt att stoppa svåra blödningar snabbt! Då ett större kärl skadas, framförallt artärer med högt blodtryck, finns det risk att hunden förblöder. I första hand läggs ett tryckbandage direkt mot såret – i detta läge tar du vad som finns att tillgå! Fäst tryckbandaget med ex en självhäftande linda.

Vid svårare blödningar går det att stasa = snöra åt ovanför blödningen. Ibland fungerar främmande kroppar som tryckbandage – det är ex därför du ska låta pinnen sitta kvar om hunden har stakat sig. Vid sparkskador eller trafikolyckor är inre blödningar inte ovanliga. En sådan blödning orsakar en minskad mängd blod i blodkärlen och stor risk för chock. Kontrollera därför alltid hundens puls och slemhinnor i en akut situation.

C

KONTROLLERA CIRKULATIONEN OCH CHOCKEN

Pulsen hittar du lättast i hundens ljumske. Lägg fingrarna högt upp i ljumsken och flytta de sedan nedåt tills du känner hundens puls. Normalt för hund är 80 till 120 slag per minut, men hos våra vältränade jakthundar är pulsen ofta betydligt lägre i vila. Träna på att hitta din hunds puls – det är bra att veta hur den ska kännas och vilken frekvens som är normal för just din hund.

Slemhinnornas färg ger en bra bedömning av hundens cirkulation. De ska vara ljust rosa men blir i en akutsituation missfärgade – vita, röda eller till och med blåaktiga. Du får ett bra mått på hur cirkulationen fungerar genom den så kallade kapillära återfyllnaden. Hitta ett slemhinneområde som inte är pigmenterat i munnen eller i vulva/förhud. Tryck ett par sekunder, släpp och kontrollera hur lång tid det tar innan färgen återvänder. Normalt tar det ett par sekunder men om cirkulationen är påverkad i en akutsituation – längre tid.

DEN LIVSFARLIGA CHOCKEN

Chock är det medicinska tillstånd som innebär att blodcirkulationen sviktar, vilket leder till att inre organ drabbas av farlig syrebrist. Orsakerna till chocken kan vara många – blödning, uttorkning, hjärtsvikt eller blodförgiftning för att nämna några. Tillståndet är livshotande och drabbade hundar behöver snabbt komma under vård.

I en chocksituation sjunker av någon anledning blodtrycket mycket snabbt. Kroppen reagerar genom att styra om blodflödet till kroppens viktigaste organ för att upprätthålla andning och cirkulation. En hund som är på väg in i chock börjar att andas snabbt och ytligt eller tungt och ansträngt. Hunden har svårt att stå på benen och upplevs loj. Slemhinnorna är missfärgade - ofta bleka eller blåaktiga. Hjärtrytmen ökar, men den pulsen på insidan av bakbenet känns svag eller går inte att hitta. Hud, tassar, öronlappar och svansspets känns kalla. Om inte chocken hävs drivs tillståndet till medvetslöshet och till slut - döden.

En chockad patient måste därför omedelbart transporteras till veterinär för att genom intravenöst dropp återställa blodcirkulationen till det normala och åtgärda det som har orsakat chocken.

Chock i fält – så gör du

Kontrollera andning och tillse fria andningsvägar

Kontrollera blödning – lägg tryckbandage

Kontrollera puls och slemhinnor

Håll hunden varm och placera huvudet lägre än kroppen

Agera lugnt och prata med hunden

DEN MEDVETSLÖSA HUNDEN

Ibland är traumat så stort att hunden inte är vid medvetande. En medvetslöshet ska alltid tas på största allvar. Kontrollera medvetandet genom hundens svar på tilltal och genom att lysa in i hundens ögon – drar pupillerna inte ihop sig är hundens medvetande påverkat. Agera lugnt och tyst kring en medvetslös hund. Tillse fria andningsvägar och kontrollera blödningen. Lagg hunden plant på sidan, sträck fram huvudet och dra försiktigt ut tungan. Var varsam under en akuttransport.

I FÄLT

Ja, oavsett vilken akut skada din jakthund kan råka ut för är det alltså viktigast att känna igen och kunna hantera ABC. Vad som än har hänt och var du än befinner dig med hunden. När en jakthund råkar ut för en akut skada i fält är det upp till dig som djurägare att bedöma hundens status och snabbt våga agera för att kontrollera andning, stoppa blödning och minska chockpåverkan.